

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti

vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

VSEBINA 8. ZVEZKA.

Mesec oktober. Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.	
Dvajseti dan. Kako je bil sv. Frančišek goreč v molitvi.	225.
Čednosti bl. Marije Krescencije Kaufbajrenske.	
VIII. pogl. Ljubezen in pomoč, ki jo je skazovala dušam v vicah.	230.
Svetega Frančiška Saleškega nauki o popolnosti.	
Neglede na naše slabosti se Bog ljubeznivo na nas ozira	234.
Katoliško vseučilišče v Solnem gradu.	236.
Brat Julijan iz Spire. Njegova dela. 1. Oficij sv. Frančiška.	238.
O spovedi iz pobožnosti (Dalje).	244.
Življenje sv. očeta Frančiška, sestavljeno v 13. stoletju (Dalje.)	249.
P. Oton Einspieler. †	251.
Priporočilo v molitev	254.
Zahvala za vslišano molitev	256.
Čislanim dopisnikom.	256.

Knjižne novosti.

Dohovni Pastir, XIX. letnik, stane s prilogo vred 8 K. Naročnino sprejema „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. — Priporočamo.

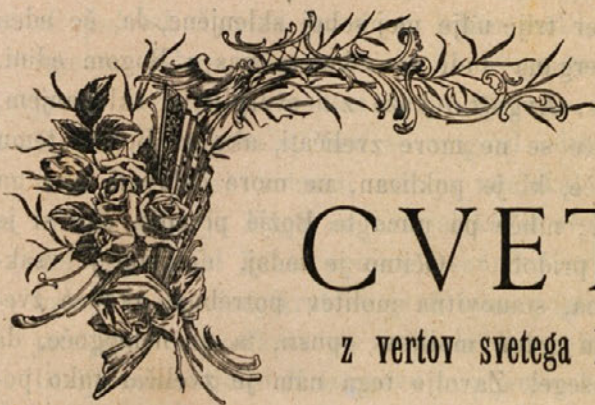
Glasnik najsvetejših Src. Izdaja in urejuje Jakob Palir, kaplan v Selnici ob Dravi. Izhaja 20. dne vsacega mesca. Stane za celo leto 80 v. Uredništvo in upravništvo je v Selnici ob Dravi — Želimo najboljšega uspeha.

A. Janežičeva Slovenska slovnica. Osmo predelana izdaja. (Dalje).

Od kod pa imajo besede kaker žetelc, žetelja svoj navadni topljeni *l*? V singularnem nom. se je sufiks *t el*, da ne zgubi končnega *l* (kaker je *ter* v nom. *mati*, d^ž *t i* zgubil svoj *r*) podaljšal s pristavkom *j l* (*s*), kar je gerški sufiks *ios*, lat. *ius*. Tako je *t el* dobil svoji topljeni *lj*, ki se je potem v stari slovenščini in štok. hervaščini razširil v vse edninske in dvojninske ter neketere in pozneje vse množinske padeže. V kajkavski hervaščini pa so zmagali padeži s *terdim l* in torej tudi v ednini spodrinili *lj*. Stare kajkavske knjige imajo namreč v vseh takih primerih stanovitno neomehčan *l*: prijatelj, učitelj, stvoritelj, kerstitelj, ljubitelj, odkupitelj itd. Da ta ni po čisto fonetični poti zgubil svoje mehкости, pričajo besede kaker kralj, temelj, ki se pišejo v stari kajkavščini *kraly*, *temely*. Ako se je tu mogel ohraniti *lj*, bi se bil tudi tam, da ga ni spodrinil vže naznanjeni vzrok.

Blizu tako se je vtegnilo to goditi tudi v naši slovenščini. V plur. gen. in dat. se je ohranil *l* gotovo od nekedaj vse do 16. stoletja. Dalmatin piše: „krajleu, „krajlom,“ „moljou“ (beri: „m oljō'v“), „zhreuleu“ (kjer kaže *e* v končnici omehčanost sprednjega soglasnika), vendar stanovitno: „priatelou, priatelom“. Seveda tudi drugi padeži te besede: „pritela, priatelu, priateli“ in fem. „priateliza“ ne kažejo topljenega *l*, samo v edinstv. imenovalniku „priatelj“ imamo sled nekedanje omehčanosti tega soglasnika. V „regifhtru“ navaja pa Dalm. ko „Hervazki, Dalmatinski, Istrianški, Crashki“: „*spafitejl*“, ko „Slovenški, Besjashki“: „*odkupitejl, ofloboditejl, uzhtitejl*“. Tukaj ni *jl* seveda nič drugega ko *lj*; ali na Kranjskem se je *lj* ob svojem času v resnici izgovarjal z *j* spred, torej kaker *jlj* ali celo ko *jl*; *j* se je sè spred stoječim *e* potem sprijel v *ei* = *é*, kar daje v kratkih zlogih *è* (= *i*). Tako je torej razlagati Dalmatinovo pisavo v imenovalniku: „priatelj“, tako tudi Trubarjevo „peryatila“ v naslovu prve slovenske natisnjene knjižice „Abecedarium“ 1550. Tudi p. Rogerij piše proti koncu 17. stoletja to besedo zdaj z *e*, zdaj z *i*: „Prjatelj, prjatelya, prjätili, prjätile“ itd. Samoglasnik pred *l* se je začel zgubljati še le v 18. stoletju. Basar leta 1734 že piše: „priatle, priatlo“ (dat.) itd. Pri p. Janezu a Cruce še ni takih oblik; pač pa ima on poleg: „priatelya, priateli, priatelom“ tudi nepričakovano: „priatelna, priatelni, priatelnom“. Te oblike nam pričajo, da se je *e* pred *l* izgovarjal ko polglasnik; *l* pa je moral biti v edinstv. imenovalniku in vse nadalje ali še topljen ali vsaj srednji, le tako se je moglo zjati v sklanjo iz nemščine izposojenih besed na *l* ali *l'*: apostelj, rabelj, škratelj itd.

Do kedaj se je ohranil imenovalnik „priatelj“ (ali „priatelj“ sè srednjim *l*) in kedaj je *l* iz množstvenih padežev prešel tudi v edinstvo, zlasti v edinstveni imenovalnik, tega ni lahko za gotovo povedati; vendar sodim, da se je moralo to zgoditi po večem še preden se je končni *l* v drugih primerih spremenil v *w*, ker bi

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIX. tečaj.

— ❁ V Gorici 1902 ❁ —

8. zvezek.

Mesec oktober.

Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.

(Posnel iz laškega „Il mese consacrato al serafico Patriarca S. Francesco, del P. Candido Mariotti“ p. C. L.)

Dvajseti dan.

Kako je bil sv. Frančišek goreč v molitvi.

1.

Kaker človek obstoji iz duše in telesa, tako je tudi njegovo življenje dvojno, dušno in telesno. Kaker nadalje telo potrebuje svoje vsakdanje hrane, da more živeti, enako tudi duša svoje hrane potrebuje; telesna hrana je jed, dušna hrana pa molitev. Koliko se trudimo za svoje telesno življenje, kako smo zaljubljeni v posvetne in minljive dobrote tega sveta, kako malo pa nam je mari, če naša duša zavoljo pomanjkanja potrebne hrane hira in morebiti od slabosti že vmira! Sv. vera nas uči, da je človek sam iz sebe nezmožen kaj dobrega storiti za večno zveličanje, da ga mora pri tem božja milost podpirati in da more to božjo milost le s pomočjo pobožne molitve zadobiti. To so tri resnice naše svete

vere, ki so kakor trije udje mej seboj sklenjene, da, če eden odjenja, je pretergana tudi vez, ketera nas z Bogom edini. To nam tudi sv. Avguštín kaže z neovergljivim sklepanjem, ko pravi: „Nihče se ne more zveličati, ako ga Bog k temu ne pokliče; nihče, ki je poklican, ne more delovati, ako ga Bog ne podpira; nihče pa nima te Božje pomoči, ako si je z molitvijo ne pridobi.“ Očitno je tedaj, da nam je vsakdanja in pobožna, stanovitna molitev potrebna, ako se zveličati hočemo, in gdor molitev opusti, ta, je nemogoče, da bi zveličanje dosegel. Zavoljo tega nam je zveličar tako pogostokrat molitev priporočal, ne samo z besedo, ampak tudi z dejanjem, in nam jo je tudi naravnost zapovedal. Da bi nas k stanovitni molitvi oserčil in nas učil, v njo svoje zaupanje staviti, nas je zagotovil, da bodo naše molitve tudi vslišane. „Prosíte,“ tako je rekel, „in bodete prejeli, terkajte in se vam bo odperlo; karkoli bodete mojega očeta v mojem imenu prosili, to vam bo dal.“ Zategadelj tudi svetniki ne morejo najti dosti zgovornih besed, da bi nam molitev priporočili in nam njeno potrebo in moč dokazali. Sv. Avguštín n. pr. jo imenuje „nebeški ključ, s katerim si odpiramo zaklade Božjih milosti“; sv. Krizostom pravi, da je molitev naj močnejše in naj pripravnejše orožje, da ž njim premagamo silne sovražnike, ki nas na potu zveličanja napadajo, tudi jo imenuje mater, izvirek in korenino vseh nebeških dobrot, ketere nam Bog dati hoče, ako bomo za nje prosili. Svetniki so tedaj molitev imeli za svoje naj važnejše opravilo in tudi mi je ne smemo opuščati.

2.

Odkar je Bog sv. Frančiška poklical in se ga je sv. Frančišek popolnoma oklenil, je spoznal tudi potrebo in veliko moč pobožne molitve, katero je vedno tako zvesto in stanovitno opravljal, da je nji daroval svoje serce, svojo pamet in celo svoje življenje. Sv. Bonaventura pravi, da je bil

njegov duh vedno z molitvijo v nebesih, naj je že bil v samostanu ali zunaj samostana, če je hodil ali sedel, delal ali počival. Povsod je sicer lahko molil, ali vendar je najraje na kakem samotnem kraju svojo molitev opravljal, da je bil bolj skrit, in tam se je njegovo serce prosto proti Bogu povzdigovalo, tam so v gozd odmevali njegovi zdihljeji, tam je sè solzami zemljo namakal in na svoja persa terkal. Zdaj je Boga nagovarjal kaker svojega gospoda, zdaj mu odgovarjal kaker svojemu sodniku; včasih ga je prosil kaker očeta, drugikrat se je ž njim pogovarjal kaker s prijateljem; največkrat pa se je bridko jokal, ko je mej molitvijo premišljeval Kristusovo terpljenje, katero je vedno bilo pred njegovimi očmi. Pri molitvi in premišljevanju pa se je večkrat zameknil, ker mu je bil Bog to posebno milost podaril. Njegovi tovariši spričujejo, da so ga večkrat v takem zamaknjenju opaževali in se jim je zdel brez telesnih počutkov, le duša je takrat živela, telo je bilo visoko nad zemljo povzdignjeno. V teh zamaknjenjih je gledal velike skrivnosti božje modrosti, v katerih so se mu prikazovali Jezus, Marija, angelji in svetniki. Kaj pa je vendar sv. Frančišek v teh gorečih molitvah Boga prosil? Sv. Bonaventura pravi, da on ni nigdar zaupal sam na se, ampak je vse svoje zaupanje stavil v Boga in v njegovo dobroto in usmiljenje; zavoljo tega je vedno Boga prosil pomoči in razsvitljenja, da bi v vsih svojih mislih, besedah in dejanjih prav ravnal; prosil je, da bi se njegov red dobro vterdil in se vedno množil; prosil je za zveličanje nevmerjočih duš in za usmiljenje in odpuščenje nesrečnim grešnikom. Pri skupnih molitvah je bil vedno pričujoč, opravljal jih je z veliko pobožnostjo in zbranega duha, varoval se je pa, da bi ne razodeval goreče ljubezni, ketera je mej tem v njegovem sercu plamtela. Če se je pri taki skupni molitvi prigodilo, da se mu je Gospod kako razodel, si je na vso moč prizadeval, da bi okolu stoječi bratje tega ne zapazili. Tak je bil duh

molitve sv. Frančiška in tako je modro ravnal, da bi ne zgubil njenega zasluženja.

3.

Tudi nam je najsvetejša dolžnost, kateri se nigdar izneveriti ne smemo, pobožna molitev. Če je molitev že za vsakega kristjana neobhodno potrebna, da se zveliča, kaj naj še le rečemo o njem, ki je redovnik postal iz tega namena, ne le da bi se sam posvetil, ampak da bi tudi po moči delal za zveličanje bližnjega? Zakaj se pobožni ljudje tolikokrat našim molitvam priporočajo? Ali ne zato, ker nas imajo za take, ki se pogostokrat z Bogom pogovarjamo in za njih zveličanje molimo? To velja za slehernega redovnika; če je pa zraven tega še predstojnik, kako bo mogel brez molitve dobiti milosti, ketere so mu neobhodno potrebne, da more prav vladati podložne, ki so njegovi skerbi izročeni in bo moral enkrat za nje ojster odgovor dajati? Ali če je spovednik, kako bo imel od Gospoda tisto razsvitljenje, da bo vedno modro in poln ljubezni opravljal svoj tako imenitni posel, ki je zraven še tako težaven in ga neki svet cerkveni učenik imenuje umetnost vsih umetnosti? Če je nadalje pridigar, kako bo njegovo oznanjevanje božje besede prinašalo sad v srcih poslušavcev, če ga sam ne bo z molitvijo rodovitnega delal? Kako bo mogel v drugih srcih užgati ogenj ljubezni do Boga, če bo njegovo serce merzlo in ledeno? O, vsa njegova učenost in zgovornost bo brez uspeha, ako je ne bo z molitvijo družil in še posebno s premišljevavno molitvijo, ketera prav za prav v sercu pridigarja užge ogenj ljubezni do Boga in do zveličanja duš. Sv. oče Frančišek tako le pravi: „Redovnik mora pred vsem biti prijatelj molitve, ker prepričan sem, da brez molitve nikakor ne more sprejeti od Boga posebnih milosti in tudi ne more napredovati v tej sveti službi. V vsaki sili naj moli in z molitvijo stopi pred vsegamogočnega Boga“.

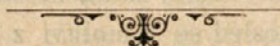
Z g l e d.

V prvi dobi svojega duhovnega življenja je bil sv. Frančišek v veliki dvojbi, kako naj bi svoje prihodnje delovanje vravnal; rekel je tedaj nekega dne bratom, s katerimi se je najbolj zaupljivo pogovarjal: „Bratje moji, kaj mi svetujete? kaj mislite, da bo za me boljše, ali naj le molim, ali naj tudi pridigujem? meni se dozdeva, da bo molitev za me bolj primerna, ker sem neučen in ne znam dobro govoriti, in Bog mi je dal dar molitve v večji meri kakor pa dar govorništva. Z molitvijo si upam več doseči, ker je ona studenec milosti, s pridigovanjem pa morem le to drugim podati, kar mi je Bog dal. Molitev očisti naše serce in naše mišljenje, nas veže z edino pravo dobroto in nas vterdi v čednosti; v pridigovanju pa se duh nekako raztrese in ono je večkrat vzrok, da se kruši natančno spolnjevanje redovniškega življenja. Naposled se v molitvi z Bogom pogovarjamo in ž njim občujemo, kakor da bi že z angelji v nebesih živeli; pri pridigovanju pa je človek le bolj mej ljudmi, mej njimi živi, ž njimi govori in posluša, vidi in misli bolj posvetno, kakor pa nebeško. Od druge strani pa se mi dozdeva, da je pridigovanje pred Bogom bolj imenitno in važno, ker je sam sin Božji zapustil naročje svojega nebeškega očeta in je prišel na svet, da bi ljudi učil z besedo in z dejanjem in jih tako pripeljal k spoznanju edino prave vere, brez ketere ni zveličanja. Ker je pa moja dolžnost, da v vsem posnemam zgled Jezusov, se mi dozdeva, da je moja dolžnost pridigovati in tako delati v zveličanje duš.“ Tako je potem tudi storil; vse svoje moči je vporabljal v zveličanje duš, pa ne da bi bil pri tem molitev zanemarjal.

P r a v i l o s v. F r a n č i š k a: „Moji bratje naj se potrudijo za učenost, pa tako, da v njih ne vgasne duh molitve“.

MOLITEV.

O Gospod, kako malomaren sem bil do sedaj v spolnjevanju tako potrebne dolžnosti mojega zveličanja! Nisem dovolj spoznal, kako slab in nezmožen sem že samo kaj dobrega misliti in kako nasproti z molitvijo močan postanem, da me sovražniki dušnega zveličanja nikaker niso v stanu premagati, da z molitvijo morem napredovati v čednosti in popolnosti. Nisem dozdej dovolj spoznal, da je molitev tista vez, ketera me s teboj veže, da je ona lestvica v nebesa, vrata, skozi ketera morem vstopiti v večno veličastvo. Daj mi, o Gospod, da bom od slej teh resnic prepričan in se bom v tem prepričanju bolj poprijel svete pobožne molitve, brez ketere samega sebe zveličati in tudi bližnjemu k zveličanju pomoči ne morem.

Čednosti bl. Marije Krescencije Kaufbajrenske.

P. A. M.

VIII. Poglavje.

Ljubezen in pomoč, katero je skazovala vbogim dušam v vicah.

Težko katero materino serce občuti toliko sočutje s terpečim svojim dojenčkom, kaker je čutilo katoliško vse občinstvo svetnikov obsegajoče serce bl. Krescencije sočutje s terpečimi vbogimi dušami v vicah. To serce jo je vedno priganjalo pridno rabiti pripomočke za olajšanje ali zmanjšanje terpljenja duš v vicah. Za nje je bila pripravljena vse terpljenje prestati. Boga je prosila, naj pusti njo na mesto njih terpeti.

V ta namen je vsaki dan mnogo molila, ostro se pokorila, vsa svoja zadostivna dobra dela je obračala v prid dušam v vicah. Tudi mnoge druge je pridobila za to velikodušno delo.

Še celo na svoji smertni postelji je vboge duše postavila za

svoje dediče ter jim zapustila ne le vsa svoja dobra dela, temuč tudi vse svete maše, molitve, odpustke, ketere bodo ljudje po njeni smerti za njo darovali.

Ta vez ljubezni jo je terdno vezala sè živimi udi Kristusovimi. Sama je pripoznala, da so ji duše v vicah večkrat pomagale pri njenih molitvah, da je vselej, keder je od Boga prosila kako veliko milost, „ljube vboge duše“ poklicala na pomoč in bila navadno vslišana. Prepričana je bila, da duše v vicah, da si za se nič ne morejo storiti, vender nam še morejo skazati svojo ljubezen in pomoč.

Po božjem dopuščanju so se ji pogostokrat te duše prikazavale, ji tožile svoje terpljenje in jo pomoči prosile. S tem je pa še bolj rastla njena gorečnost, še bolj se vnelo njeno sočutje. Kar mirovati ni mogla, dokler jim ni sprosil olajšanja ali rešitve. Pogostokrat so se ji tudi take rešene duše v veliki slavi prikazovale ter jo storile deležno svojega veselja.

Da bomo spoznali njeno občevanje z dušami ranjkih, hočemo popisati neketere dogodke, ki se njih tičejo.

Ko je bila l. 1718 bl. Krecencija zelo bolna, jo je vprašala M. Ivana Altveger, ali more po noči kaj spati. Rekla je, da ne more, ker se ji pogostokrat prikazujejo duše iz vic; pri njih zdihovanju in prošnjah pa je nemogoče spati. Sočutna prednjica je mislila, da tukaj mora kaj vkreniti, ter je rekla: „Ti moraš na vsak način počivati, dolgo tega ne moreš zderžati. Ako nocoj zopet pridejo vboge duše, reci jim, da naj gredo k prednjici; pokorščina tirja, da ti zdaj spiš“. Služabnica božja je natančno slušala.

Vboga prednjica je pa v svoji celici slišala in videla te prikazni ter si v stiski in strahu ni vedela drugače pomagati, kaker, da je vboge duše zopet poslala k dobri, bolni sestri. Prednjica je to drugi dan sestram povedala ter pristavila, da bi kaj tacega v svojem življenju nikedar več ne poskusila.

P. Ot pripoveduje tudi sledečo dogodbo.

P. Ignacij Vagner iz tovarštva Jezusovega, mož velike pobožnosti, učenosti in skušnje, od l. 1713—1715 predstojnik družbe v Kaufbajrenu, je na posebno željo frančiškanskega provincijalja p. Boštjana Hes prevzel nalogo, poskušati duha služabnice božje.

Ves prevzet od spoštovanja in občudovanja do nje, jo je tako previdno in ljubeznjivo vodil, da mu je bila zelo hvaležna in ga močno častila. Ta pobožni mož je vmerl 19. okt. l. 1716 v Regensburgu, kamer je bil leto poprej prestavljen. V Kaufbajren

se je njegova smert naznanila še le 21. oktobra. Pri angeljevem zvonjenju zvečer 19. oktobra je videla Krescencija, ki je šla ravno na kor, pred seboj neko belo senco. Ker so se ji duše iz vic navadno v tej podobi prikazavale, je ona precej pričela goreče moliti za to njej nepoznano dušo. 21. oktobra pa se ji je prikazala duša v podobi ranjcega patra ter ji povedala, da ji v prvič ni bilo dovoljeno spoznati se ji dati. Prosila jo je pomoči, da bi mogla kmalu gledati obličje božje. Povedala ji je, da sicer ne terpi nobenih čutnih kazni, ker pa je v življenju na svetu premalo hrepenela gledati Boga, ga zdaj še ne sme gledati in to je najhujša kazen, največe terpljenje. Ni treba opomniti, da si je na vso moč prizadevala pomagati svojemu duhovnemu očetu. Dobila je tudi to tolažbo, da je 25. oktobra, ko se je brala sv. maša za ranjcega, videla njegovo dušo v veliki svetlobi. In zahvalila se ji je in ji povedala, da zdaj vže vživa nepopisljivo srečo pri Bogu.

Prikazala se ji je tudi duša neke vže pred šestimi leti vmerle sestre, ki jo je z milim glasom prosila: „Žeja me po močnem, živem Bogu; o, pomagaj mi, ker si sama ne morem pomagati.“

Krescencija je to rada storila in bila kmalu zagotovljena, da je ta duša rešena.

Ko je bila Krescencija še v novicijatu in je nekega večera sedela sè sestrami v obednici pri večerji, so se vrata obednice kar naenkrat široko odperla in zopet zaperla. Sestre so se tako prestrašile pri tem nenavadnem dogodku, da si ni nobena upala pogledat iti.

Le Krescencija je ostala serčua ter se ponudila prednjici Tereziji Šmid, da hoče pogledati, kedo je od zunaj. Prednjica ji to dovoli in Krescencija je videla pred vrati stati neko redovnico, ki ji je sè žalostnim glasom povedala, da je bila prej v tem samostanu in zdaj vže devet let terpi v vicah. Prosila jo je pomoči in sama je določila molitve in dobra dela, ki se naj zanjo opravijo. To se je zgodilo in Krescencija, ki je bila najbolj goreča, je kmalu zvedela, da je bila ta duša rešena.

Njej so se priporočale tudi duše ranjkih, katerih ni nikedar poznala in so bili kje daleč vmerli. Eukrat je slišala tri noči zaporedoma v svoji celici bridko zdihovauje. Ona vpraša, kedo je. In neki glas ji odgovori, da je duša nekega vojaka iz Minhena, ki je pred kratkim v mladih letih vmerl in ni še dolgo tega, kar

je bil v Kautbajrenu pri pogrebu svoje sestre M. Elizabete. Z nezmernostjo v pijači si je sam prikrajšal življenje in za to mora zdaj v vicah silno terpeti, da zadosti za časne kazni, ketere si je z nezmernostjo zaslužil. Ako mu ne pomaga, bo moral še toliko let terpeti, koliker let zemeljskega življenja si je sè svojo nezmernostjo prikrajšal. Bl. Krescencija je molila in ostro se pokorila za to vbogo dušo in videla je pozneje kako slovesno je bila v nebesa sprejeta.

Čudovita je sledeča dogodba. 21. novembra l. 1718 je vmerl Frančišek Jožef Šol svetovavec in oskerbnik v kraju imenovanem Kemnat. Na dan njegove smerti je slišala Krescencija neki nenavaden šum mej papirjem, ki ga je imela v celici. To se je ponavljalo tudi zvečer in drugo jutro, čeravno je mnogo molila za dušo, od ketere bi bilo vtegnilo to znamenje priti. Zjutraj 22. novembra je vprašala, kedo je. Tedaj je razločno slišala: „Jaz sem duša Šolova; ljuba Krescencija, prosi tvojega Ljubljenega za me“. Vprašala ga je, kaj ta šum s papirjem pomeni. Duša ji odgovori, da bo še večkrat k nji prišla in ji vse razodela, keder bo to Bog dovolil. Od tega časa je vsaki dan slišala ta šum s papirjem. V noči 7. decembra ji je rekel ravno tisti glas ranjkega, da je hotel v zadnji bolezni vse svoje zadeve v red spraviti; tedaj pa je neki človek k njemu prišel ter se pritožil, da se mu je enkrat v neki reči krivica storila. On ga je pa s terdimi besedami zavernil ter mu dejal, da so njegovi računi vsi v redu. Vender se je bil po lastni krivdi v resnici zmotil in tožnik je imel res štiri goljdinarje škode. Prosil je služabnico božjo, naj pove župniku v Kemnatu, da naj nagovori ženo ranjcega, da bo to škodo povernila. Na praznik brezmadežnega spočetja je Krescencija vse to župniku povedala. Takrat je bil župnik, doktor Filip Majheljbeč, tudi samostanski spovednik. Ta se je precej spomnil, da je bil 2. novembra pri njemu neki mož, ki se je pritožil zoper krivičnega svetovavca ter ravno tiste besede povedal, kaker jih je Krescencija od one prikazni slišala. Krivica je bila hitro popravljena in šum s papirjem je naenkrat prenehal. Vender se je duša ranjkega še pogostokrat prikazala ter služabnico božjo milo prosila, posebno na sveti večer. Kmalu po novem letu ji je prikazen povedala, da ji je Bog po nje angelju varihu naznanil v kratkem času rešitev. 6. januarja l. 1710 je darovala bl. Krescencija tej duši štiri sv. maše, ketere so štirje duhovniki obljubili opraviti. Zadnja teh svetih maš je bila brana mej 10. in enajsto uro, in ta čas se i

je ranjki v veliki slavi prikazal, ter jo zahvalil za njeno ljubeznivo pomoč; na to je videla, kako so angelji to dušo peljali v nebesa in kako je bila slovesno sprejeta pred tronom božjim. K sklepu tega poročila pravi p. Ot: „Vso to dogodbo je dr. Majheljbek, župnik v Kemnatu in samostanski spovednik, kateremu je morala Krescencija vse natančno povedati, obširno popisal in sicer s takimi okoliščinami, da se ne more nad resničnostjo te dogodbe prav nič dvojiti“.

Ko smo tako povedali nekoliko teh prikazni vbogih duš iz vic, ne moremo si kaj, da ne bi opomnili, da se v teh rečeh prav lahko zgode zmote in prevare in ne bi bilo modro, ke bi človek kar hitro verjel takim dogodkom, razun, ako jih spričujejo osebe tako svete, kaker je bila bl. Krescencija. Kar naravnost pa tudi ne smemo vseh takih dogodkov tajiti, ker nam to brani vera v občinstvo svetnikov in spoštovanje do svetnikov, katerih mnogo je terdilo, da so imeli enake prikazni.

Katoliška vera se ne opira na zasebna razodetja, temuč na besedo božjo, katero nam sv. cerkev nezmotljivo razlaga in verovati zapoveduje. Ta sv. cerkev nas pa uči, „da so vice in da se more dušam v vicah s priprošujo vernikov, posebno pa z Bogu tako dopadljivo daritvijo sv. maše pomagati“. (Conc. Triv. s. 25.) Ta vera mora biti vodilo našega delovanja. Omenjene prikazni pa naj nas spodbujajo, da bomo toliko bolj goreče skazovali res kerščansko ljubezen dušam v vicah. Zato, o kristijan, stori zanje to, kar želiš, da bi se zate storilo, ako boš terpel v vicah.

Pomisli, da je „sveta in dobra misel, moliti za mertve, da bi bili grehov rešeni“. II. Mak. 12, 46.

Svetega Frančiška Saleškega nauki o popolnosti.

(Dalje.)

Neglede na naše slabosti se Bog ljubeznivo na nas ozira.

Vprašaj me, če Bog na te misli in če z ljubeznijo na te misli? Da, on misli na te, on, ki je preštel lasé na tvoji glavi. To je verska resnica, in o tem se nikar ne sme dvojiti.

Dobro znam, da ne dvojiš o tem: ti v tem izražaš samo

sedanje stanje nižjega dela tvoje duše. „Resnično, Gospod je ra tem kraju, in jaz nisem vedel“, je rekel Jakob (1. Mojz. b. 28,16) — kaker da je hotel reči: „Jaz nisem mislil na to; ni se mi zdelo tako“.

In da Bog ljubeznivo na te gleda, tudi o tem nimaš uzroka dvojiti; saj se ljubeznivo ozira na največe grešnike in želi, da se spokorijo in živijo, čeravno nimajo resnične želje spreobrniti se.

Draga duša, reci mi vender, ali ne želiš res postati popolnoma božja? Ali ne želiš Bogu zvesto služiti? Kedo ti pa daje to hrepenenje, ako ne Bog sam, ker se ljubeznivo na te ozira?

Nikar ne preiskuj, če tvoje serce Bogu dopade, ampak ali božje serce tebi dopade; in ako njegovo serce premišljuješ, ni mogoče, da ti ne bi dopadlo, saj je to serce tako ljubeznivo tudi proti na najnižjim stvarim; saj je tako sočutno serce proti vsim revnim, če le svojo revo spoznajo; tako vsmiljeno serce proti skesanim; in kedo naj bi ne ljubil tega serca, katero je samo nežnost proti nam?

Res je, da ti take skušnjave dohajajo, ker nimaš nežnih občutkov do Boga; verujem, da, če bi imel tako nežnost, občutil bi tudi tolažbo; in ako bi občutil tolažbo, ne bi se mogel nič več potožiti. Ali ljubezen božja ne obstoji ne v tolažbi, ne v nežnih občutkih; ako bi obstala v tem, ne bi bil naš Zveličar ljubil svojega nebeškega Očeta, ko je bil na Oljiski gori žalosten do smerti, in ko je vzdihnil na križu: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“, in vender je ravno takrat najbolj spričal svojo ljubezen, kaker se more le misliti.

Mi bi radi imeli vedno nekoliko sladkorja na naših jedeh, to če reči, v ljubezni bi radi imeli vgodne in nežne občutke. Ravno tako bi bili radi brez pomanjkanj in nepopolnosti. Ali poterpeti moramo in zadovoljni biti, da smo ljudje in ne angelji. Naše nepopolnosti nam ne smejo dopasti; za to se pa tudi ne smemo čez mero žalostiti, ali malodušni postajati, še manj pa biti nezaupljivi zavoljo ljubezni božje do nas; marveč nam mora biti to povod, da se vadimo v ponižnosti, in da spričamo našo podložnost Bogu in nezaupanje samim sebi.

Se ve da Bog ne ljubi naših nepopolnosti in pogreškov; ali ljubi nas neglede na naše pogreške in odpustljive grehe.

Kaker niso materi dragi pogreški in slabosti njenega deteta, ali je zato ne prestane ljubiti, da, še nežneje, sočutneje, — tako ne prestane tudi Bog nežno nas ljubiti, čeravno ne ljubi naših

nepopolnosti, tako da je David po pravici vzdihnil h Gospodu : „Usmili se me, o Gospod, ker sem slab“. (Psl. 6, 3.)

To je zadosti. Zadovoljen boji! Bog misli ljubeznivo na te, in to tim bolj, čim slabotniši si. Nikar se ne spuščaj svojevóljno v drugačne misli, in ako bi ti došle, prizadeni si, da jih odbiješ; obrni se ponižno, ali vendar pogumno k Bogu, da se ž njim razveseliš o neizrečeni dobrotljivosti, s katero nas ljubi, če smo tudi še tako siromašni, revni in slabi.

P.—n.—n.

Katoliško vseučilišče v Solnem gradu.

Najberž se bo temu ali onemu naših čislanih bravcev nekoliko čudno zdelo, kaj ima vbogo „Cvetje“ toliko opraviti sè vseučilišči, zadnjič sè slovenskim vseučiliščem v Ljubljani, zdaj zopet s katoliškim vseučiliščem v Solnem gradu. Saj vendar ni namen tretjega reda vseučilišča zidati ali vzdržavati; najmenj more to biti namen slovenskega tretjega reda, ki obsega poleg sicer lepega števila svetovnih duhovnikov skoraj le preproste in vboge kmetiške ljudi.

Nato moramo odgovoriti, da, kaker se nam zdi, preprosti in vbogi kmetiški ljudje največ davka plačujejo, ne ker vsaki plača milijon, temuč, ker jih je vseh skupaj nekaj milijonov.

Tretji red sicer nima na milijone udov, zlasti pri nas ne, ali trudimo se, da bi se pomnožil in bi jih štel vsaj na tisoče, zlasti pa, da bi pridobil vse odlične, premožne in vplivne može, ki jim je še kaj za vero naših očetov in pravo časno in večno srečo našega slovenskega naroda.

Ali recimo, da bo težko doseči ta namen iz raznih vzrokov, vendar zato še nikaker ne obupamo. Tretji red more biti vsaj kaker kvas, ki ima povzdigniti vse testo. Prenoviti ima kerščansko življenje, to nalogo so mu postavili sveti oče Leon XIII. Tretji red se torej ne sme onejevati sam nase. Vsaki posamezni ud mora seveda skrbeti najprej za svoj duhovni napredek, ali vsi skupaj ko red imajo obračati svojo delavnost vun v splošno korist katoliškega ljudstva.

Naj gre za katero koli potrebo naše rimske katoliške cerkve, tretji red mora prvi misliti na njo in storiti, kar le more, da se doseže, kar je potrebno.

Da se katoliška vera vbrani in ohrani, pa je zdaj pri nas najsilniša potreba, da se vstanove katoliške visoke šole, ker so ji državna vseučilišča vsa, od prvega do zadnjega, več ali menj sovražna.

Zadnjič smo priporočali, naj se zahteva za Slovence slovensko katoliško vseučilišče v Ljubljani; vlada je dolžna, da nam ga postavi in vzderžuje.

In Slovenci, če se hočemo ohraniti ko samostojen narod, moramo imeti svoje slovensko vseučilišče. V tem so bili edini na Dunaju vsi naši poslanci.

Niso pa mogli edini biti v tem, kakšno naj bode to vseučilišče glede vere in cerkve, dasiravno so molčali o tej svoji needinosti. Govorila je le liberaljna vseučiliška mladina, kateri ni bilo prav, da se potezajo za slovensko vseučilišče katoliški poslanci; saj morejo misliti ti le na katoliško slovensko vseučilišče.

Liberaljni poslanci seveda niso mogli biti nasprotni, ker so bili gotovi, da bo, če vlada sploh kaj privoli, gotovo le tako, kaker oni hočejo, kakeršna so vsa vseučilišča, ki jih vzderžnje vlada. Da pa ta niso prijazna katoliški cerkvi, to ve vsakedo, kedor hoče vedeti.

Mi v resnici ne umemo, kako so mogli slovenski poslanci, hočemo reči katoliški slovenski poslanci, govoriti za slovensko vseučilišče kar tako, ne da bi bili naravnost zahtevali k a t o l i š k o slovensko vseučilišče.

Napaka se nam zdi tudi, ako verni katoliški Slovenci po liberaljskih posrednikih pošiljajo svoje prošnje za slovensko vseučilišče na Dunaj. Liberaljni posredniki nam ne bodo izposredstvovali katoliškega vseučilišča; liberaljno vseučilišče pa bi nam bilo le v največo škodo, tolikanj več, ker bi bilo slovensko.

Sicer pa slovenskega vseučilišča nimamo še tako kmalu upati, kaker zdaj stvari stojé in kaker so naši poslanci dobili odgovor na Dunaju, tako malo mi katoliškega kaker liberaljci liberaljnega. Liberaljcem bodo morala še nadalje zadostovati nemška in druga liberaljna vseučilišča; katoličani pa si bomo morali vsi vkupaj, Nemci kaker Slovenci in drugi, sami pomagati, če bomo hoteli imeti katoliško vseučilišče. To je sicer žalostno, pa druge pomoči dandanašnji ni.

Kaker smo vže povedali, se nabira že nekaj let za tako vseučilišče v Solnem gradu (Zaljeburgu). Nabiranje je šlo do zdaj precej počasi in ni bilo upanja, da se namen kaj kmalu doseže.

Zdaj pa so vzeli to reč v roke vsi avstrijski škofje in nadškofje-ter v skupnem pastirskem listu mesca listopada preteklega leta pozvali vse katoliško prebivavstvo avstrijsko na pomoč. Upati smemo torej, da se bo vendar v nepredolgem času katoliško vseučilišče res ustanovilo.

Upamo tudi, da so našim višjim pastirjem dostopni taki viri, kjer se da zajemati v večji meri, kjer dajejo lahko po milijonu, lažje ko preprosti ljudje po kroni.

Vendar vemo, da bo pač vsaki verni katoličan, ki mu je v resnici kaj za to, da se nam katoliška vera ohrani, z veseljem dal svoj, če tudi majhin darek, in tretjeredniki morajo, kaker v vseh rečeh, kjer gre za vero in cerkev, tudi tukaj biti prvi in skerbeti, da potegnejo za sabo, koliker mogoče, vse drugo pošteno katoliško prebivavstvo.

Slovenskim tretjerednikom bi mi seveda rajši priporočali slovensko k a t o l i š k o vseučilišče v Ljubljani, ali o tem ni bilo do zdaj razen v „Cvetju“ nikjer govorjenja. Priporočamo torej katoliško vseučilišče v Solnem gradu, ki bo sicer po večem nemško, ali, kaker obetajo škofje, za poglobitve predmete tudi drugih avstrijskih jezikov ne bo izključevalo.

In koliker več bomo Slovenci dali za to vseučilišče, tolikanj večo pravico bomo imeli, da se bo učilo na njem tudi v slovenščini.

Mi smo že lani priporočili našim tretjerednikom vseučilišče v Solnem gradu in ne brez uspeha: iz Dekanov so nam poslali v ta namen tamkajšni udje tretjega reda berž na to 11 kron. Naj bo to zgled v posnemanje vsem drugim.

Vendar ni treba zneskov, ki se nabere po raznih skupščinah, ravno nam pošiljati; naj se pošilja, kaker se zdi gospodom najprimerniše. Le na to naj bi se pazilo, da bo na pravem mestu znano, da je to denar slovenskih tretjerednikov.

Brat Julijan iz Spire.

Njegova dela.

1. Oficij sv. Frančiška.

4. dan oktobra leta 1226 je sv. Frančišek Asiški vmerl. 16. julija 1228 ga je papež Gregor IX. svetnikom prištel in, če ne že prej, je gotovo tedaj naročil bratu Tomažu Čelanskemu, da

naj spiše življenje svetnikovo. Brat Tomaž je spisal svojo prvo legendo in 25. februarija 1229 jo je papež poterdil. Ob istem času je bil naročil papež skoraj gotovo, ali posredno ali neposredno, tudi bratu Julijanu Spirskemu, naj zloži za praznik novega svetnika slovesne cerkvene molitve, *officium*.

Ali toliko je bilo v Rimu navdušenje za svetega Frančiška, da so tudi papež sam in neketeri kardinalji svoj delež hoteli imeti pri tem officiju. Papež je zložil himen prvih večernic, ki se začena z besedami „Proles de coelo prodiit“ in osmi responzorij juternic „De paupertatis horreo“¹⁾, Tomaž iz Kapue, kardinalj cerkve svete Sabine, himna za juternice in druge večernice, „In coelesti collegio“ in „Decus morum, dux minorum“, in pa sedmi responzorij „Carnis spicam“,²⁾ kardinalj Rajnerij

¹⁾ Na dalje je zložil papež Gregor IX. za mašo sv. Frančiška sekven-cijo „Draconis caput ultimum“, ki dandanašnji več ni v rabi, in dve antifoni „Sancte Francisce propera“, ki se recitira dandanašnji mej „Suffragia Sanctorum“ pri hvalnicah, in „Plange turba pauperula“, ki je grobna pesem, ki jo je zapel papež po ravno vmerlem očetu Frančišku; pozneje so jo peli zlasti ob smerti generalja za srečno izvolitev naslednika. Ker je zdaj ta anti-fona malo znana, naj stoji tukaj cela:

Plange, turba pauperula,	Et prode Christo stigmata
Ad patrem clama pauperum;	Lateris, pedum, manuum,
Hoc lugubre suspirium,	Ut nobis reddat orphanis
Pater Francisce, suscipe	Tanti patris vicarium.

Tudi tema dvema antifonama je zložil brat Julijan primerne napeve.

²⁾ Kardinalj Tomaž iz Kapue je zložil nadalje antifono: „Salve, sancte Pater“, ki se recitira dandanašnji mej „Suffragia Sanctorum“ pri večernicah. Sestavljena je iz treh rimanih heksametrov. Tudi zanjo je zložil brat Julijan poseben napev. — Naposled moramo omeniti tudi sekven-cijo ali prozo „Laetabundus“, ki jo je prav ta kardinalj zložil za mašo sv. Frančiška. Dandanašnji ni več v rabi; vendar bo morebiti keterega izmed naših učenih bravcev veselilo poznati to znamenito staro pesem. Taka je:

Laetabundus Francis-	Sicut Christus docuit,	Os mutorum solvitur,
co decantet clerus	paupertatem tenuit	multis vita redditur,
alleluja!	pari forma,	haeresis convincitur
Quem confitit novis	Hic prolem, quam genuit,	esse caeca.
clavis amor verus,	possidere noluit,	Lepra cedit, salient
res miranda!	nec corrupta.	claudi, febres fugiunt,
Mens in carne patuit,	Jam in coelis jubilat,	multa regna sentiunt
novo modo splenduit	signis novis rutilat	haec praedicta.
sol de stella.	valle nostra.	Soldani prospera
Vir, qui sic reflouit,	Renovantur oculi,	sprevit et aspera,
aves voce monuit	lingua crevit parvuli	sed hunc non laesit
semper clara.	carne sumpta.	gens misera.

Kapoči iz Viterbija himen za hvalnice „Plaude turba paupercula.“¹⁾

Delo brata Julijana pa so vse antifone in prvih šest in deveti responzorij. Poslednji, jako obširni, je dandanašnji izpuščen, ker se moli za devetim berilom berž „Te Deum“, ali v starih časih to ni bilo tako. Ker se hvalnice niso začele pred sončnim vshodom in je bilo deveto berilo že precej prej končano, zato je bil deveti responzorij navadno celo daljši od drugih in še le potem se je zapelo „Te Deum“. Deveti responzorij oficija sv. Frančiška je sestavljen iz štirih in se prav za prav ne bi bil smel izpustiti, ker je bistven del prelepe pesniške slike življenja Frančiškovega, ki nam jo daje ves ta oficij.

V prvih večernicah, ki so nekako uvodna slovesnost, kaže brat Julijan v antifonah navadnih petih večerniških psaljmov (109, 110, 111, 112, 116) v nemnogih jasnih potezah glavni značaj svetnikov.

Jako krepko se začenja prva antifona, ki nam slika Frančiškovo katoliško mišljenje in apostoljsko prizadevanje, njegovo vdanost do rimske cerkve in globoko spoštovanje do duhovnikov:

Franciscus, vir catholicus

Et totus apostolicus,

Ecclesiae teneri

Fidem Romanae docuit,

Presbyterosque monuit

Prae cunctis revereri.

Kako je moralo prešiniti brate v koru in verne zbrane k večernicam v cerkvi, ko je prvi pevec zapel ime svetnikovo s povzdignjenim glasom v srednjem zlogu! Mirno premišljeva je gredalje melodija tega petja o katoliškem in apostoljskem možu; najviše se povzdigne pri besedi, ki pomeni cerkev, potem se znižuje in vklanja, kaker da kaže ponižno vdanost do rimske cerkve in globoko spoštovanje proti duhovnikom.

V drugi antifoni opisuje pesnik razmere Frančiškove do papežev tistega časa, Inocencija III., pod katerim je začel, in Ho-

Ostendunt vulnera
novaque munera
dat, quem genuit
puerpera.

(Mone, Lateinische Hymnen des Mittelalters. Dritter Band. pag. 306.)

¹⁾ Kardinalj Rajnerij iz Viterbija je zložil tudi antifono „Caelorum candor splenduit“, ki se zdaj pri nas recitira ob petkih po sklepnicah. Brat Julijan je oskerbel napev tudi tej.

norija III., pod katerim je končal svoj tek, ter Gregorija IX., ki ga je poveličal :

Coepit sub Innocentio
Cursumque sub Honorio
Perfecit gloriosum,
Succedens his Gregorius
Magnificavit amplius
Miraculis famosum.

Pevec, — kjer sta bila dva za to sposobna, drugi — poje to kitico z nekako mirnim valovito tekočim glasom, ki se višje povzdigne v drugi polovici, ko je govorjenje o poveličanju sv. Frančiška po papežu Gregoriju.

Tretja antifona je cela posvečena temu papežu in pripoveduje, kako ga je Frančišek, ko je bil še le kardinalj, izvolil očeta in variha ali pokrovitelja svojemu redu in kako je v preroškem duhu že prej povedal, da ga čaka apostoljska, to je, papeška čast :

Hunc Sanctus praeegerat
In patrem, quando praeerat
Ecclesiae minori,
Hunc spiritu prophetico
Provisum, apostolico
Praedixerat honori.

V tej srednji mej petimi psaljemskimi antifonami se povzdiguje glas mej vsemi najvišje in sicer v besedi „apostolico“, ki pomeni papeško čast. Ta antifona je ob enem pač tudi nekaka zahvala, ki jo je izrekel skladatelj in pesnik v imenu celega reda še živečemu papežu, velikemu dobrotniku in prijatelju Frančiškovega. Primerno je, da se v prvih dveh besedah imenujeta oba skupaj tako rekoč v enem dihu, kaker sta bila tudi v življenju tesno združena. V nekem pismu, ki ga je pisal Gregor IX. 16. majnika 1230 vesoljnemu redovnemu zboru v Asizu, imenuje „Frančiška očeta našega in vašega, pa morebiti bolj našega kaker vseh vas.“¹⁾ Čez pet let je prišel ta papež sam v Asiz in ko je na praznik sv. Frančiška nastopil, da bi pridigal, so bratje zapeli :

¹⁾ Inter pressuras innumeras et angustias infinitas, quas plus ferre possumus quam referre, consolationis et gaudii materiam resumentes gratias et laudes, quas possumus, referimus Redemptori, qui Beatum Franciscum Patrem nostrum et vestrum, forte autem magis nostrum quam omnium vestrum ... tanta clarificat gloria ... ut nos in ejusdem Sancti magis ac magis pio amore succensi totis affectibus in ipsius laudibus delectemur. (Feller, Die liturg. Reimofficien. pg. Anm. 1.)

„Huuc Sanctus praelegerat“ — et subrisit papa, papež se je nasmejal. 1)

Kaker je pa bil Frančišek vdan cerkvi Kristusovi, tako je bil natančen v izpolnjevanju njegovega svetega evangelija, kete-rega zapovedi in svetov ni prestopal v najmanjši reči, saj ni poznal nič slajšega od jarma Kristusovega, od njegovega bremena nič lažjega v krogu tega življenja. To je vsebina četrte antifone :

Franciscus evangelicum
Nec apicem vel unicum
Trasgreditur, nec jota ;
Nil jugo Christi suavius
Huic, onere nil levius
In hujus vitae rota.

Kaker prva tako se začenja tudi ta antifona z imenom „Franciscus“, ali pevec ga ne poje tu ko vsklik veselja, temuč nekako zamiš'jeno, poterto, kaker bi čutil težo jarma Kristusovega, breme natančnosti v dopolnjevanju evangelijskih zapovedi in svetov, vender se ob enem mirno in zadovoljno veseli sladkosti tega jarma. Ali ker se je Frančišek tako popolnoma podvergel volji božji, ima nasproti od Boga oblast gospodovati nad stvarmi ; gospoduje pa nad njimi le tako, da vse, kar najde v njih prijetnega, obrača stvarniku na čast in slavo. To so misli pete antifone :

Hic creaturis imperat,
Qui nutui subjecerat
Se totum Creatoris ;
Quidquid in rebus reperit
Delectamenti, regerit
In gloriam Factoris.

Tudi napev primerno izraža občudovanje visokosti moža, ki zapoveduje stvarem, ker je pokoren na migljeje stvarniku, in navdušenje zanj, ki v prijetnosti pozemeljskih reči ne išče ko le čast in slavo božjo

Vsaka teh petih antifon ima torej svojo posebno, vsebini primerno melodijo, dasiravno so, kaker vidijo naši učeni bravci, vse enako šesteroverstične kitice jamskega ritma, to se pravi, da ima vsaka verstica ali verz na drugem in šestem zlogu povdarek, ali, kaker se pravi po latinsko, „ictus.“ Velika natančnost pesnikova se kaže tudi v tem, ker se je znal popolnoma obvarovati tako imenovanega zeva („hiatus“), nigdar namreč ne stoji beseda, ki se sè samoglasnikom začenja, za besedo, ki se

1) Felder l. c. pg. 63.

na samoglasnik končuje, pravilo, ki ga dandanašnji naši slovenski pesniki ali po nevednosti ali po nemarnosti, gotovo pa pokrivicí v némar puščajo. Kake rimě imajo naše antifone, je na prvi pogled očitno. Vse so dvozložne; vendar vežejo prvi z drugim in četerti s petim verzom nepovdarjene, le tretji sè šestim povdarjene, kar je posebnosti latinskega jezika, kaker se od srednjega veka nadalje do zdaj izrekuje, popolnoma primerno.

Antifone se pojo (dandanašnji seveda se navadno le bero) vsaka pred svojim psaljmom in za njim. Nato se bere „poglavje“ iz svetega pisma: „capitulum“, ki je za praznik sv. Frančiška pri prvih večernicah in ravno tako pri hvalnicah, tretji uri in drugih večernicah iz lista na Galačane 6, 14.: „Bratje, mene pa Bog váruj, da bi se z drugim hvalil, kaker s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa, po katerem je meni svet križan in jaz svetu“. — To je pač le malo besed, kaker sploh pri tako imenovanem kapitulu, ali kaker nekaka nebeška luč osvetljujejo moža, ki nam ga opisuje ta oficij. Kor odgovarja: Deo gratias, Hvala Bogu! In v resnici so mogli pač z navdušenjem, bratje nekedar in moremo še zdaj sinovi sv. Frančiška hvaliti Boga za takega očeta.

Nato se poje himen, ki je v prvih večernicah, kaker smo že omenili, tisti, ki ga je zložil papež Gregor IX. „Proles de coelo prodiit“. Pred več ko 18 leti smo ga skušali prestaviti v slovenščino; prestava je natisnjena v 10. zvezku IV. letnika „Cvetja“, seveda za preproste brave v nekoliko prečudni pisavi. Ali zanje tudi v navadni pisavi ne bi bila lahko razumljiva. S pojasn timer, ki je tam pristavljeno, pa mislimo, da morejo vsaj učeni brave razumeti tisto prestavo in tudi izvirno pesem, kaker stoji v naših brevirjih.

Napev te pesmi, ki ga je tudi brat Julijan zložil, je čisto preprost, kar je bilo potrebno zato, ker so peli himne, kaker psaljne, vsi bratje na koru, eno kitico ena, drugo druga stran, antifone in responsorije pa so peli le pevci, ki so bili za to posebno izurjeni, eden ali, kjer je bilo mogoče, dva.

Za himnom z verstico „Ora pro nobis“ in navadnim kratkim odgovorom pride pripev ali antifona k evangelijski pesmi („canticum“) „Magnificat“. Ta antifona obsega dve kitici po osem verstic. Verstice so večinoma trohejskega ritma (s povdarkom na prvem in petem zlogu), le druga in šesta jamskega (s povdarkom na drugem in šestem zlogu). Pevec se veseli čudežev, ki so

se godili nad svetim Frančiškom in ga prosi pomoči v stiskah in težavah, ki se množe nad brati :

O stupor et gaudium,

O iudex homo mentium,

Tu nostrae militiae

Currus et auriga! ¹⁾

Ignea praesentibus

Transfiguratum fratribus

In solari specie

Vexit te quadriga. ²⁾

In te signis radians,

In te ventura nuntians

Requievit spiritus

Duplex prophetarum ;

Tuis adsta posteris,

Pater Francisce, miseris,

Nam increscunt gemitus

Ovium tuarum.

Kakšne so in kako se vjemajo rime teh dveh kitic, je na prvi pogled očitno. Melodija izraža v začetku občudovanje in veselje nad možem, ki ljudem v serce vidi, potem goreče prepričanje s ponižno preproščino pri besedah o Frančiškovi ponočni prikazni. Še više se povzdigne navdušenje v drugi kitici, ko je govorjenje o čudežih in preroškem duhu sv. Frančiška. V zaupanju na njegovo veliko moč se zveršuje spev s trojnim vsklikom k očetu Frančišku, naj hiti na pomoč svojim ovčicam, svojim vbzim otrokom, ker je zmirom veči njih jok in stok.

„Kako prekrasno, celotno vmetniško delo so te večerniške melodije,“ vsklikuje Weis (Julian v. Speier), „in vender so le vvod, le p r a e l u d i u m!“ (Dalje prih.)

O spovedi iz pobožnosti.

P. B. R.

(D a l j e.)

5.) Ni je dobiti lahko vaje v ponižnosti, ki bi bila človeški naturi težja in zato bolj zaslužljiva, kaker ravno spoved, prav posebno, če kedo odkrije razne okoliščine svojih grehov, ki so večkrat bolj poniževavne kaker grehi sami : n. pr., da stori kaj iz nečimernosti, iz želje, krepostnejšega se kazati, kaker je, ali

¹⁾ IV. Reg. 2, 12: Eliseus autem videbat, et clamabat: Pater mi, pater mi, currus Israel et auriga ejus. (Hoc proverbio Hebraei summum in adversis praesidium significant. Elias instar currus et aurigae fuit dum Israelitas victores hostium fecit; sic enim reges pugnabant curribus et equis instructi. Eliseus alludit ad ea, quae videbat et simul ostendit Eliam ipsum fuisse populi robur.)

²⁾ Primeri „Življenje sv. očeta Frančiška, VI. O ognjenem vozu“ str. 125 id. tega tečaja „Cvetja“.

iz kacega družega napačnega nagnenja, česar človek nima rad, da bi drugi vedeli, še veliko težje pa to drugim razodene.

6.) Nas skušnja uči, da na dan spovedi veliko bolj pazimo nase in na to, kar delamo.

7.) Je spoved najboljša priprava k sv. obhajilu. Sè sv. odvezo si pripravi Jezus sam stanovanje v nas. Gospod očiščuje našo dušo bolj in bolj s tem, da ji skozi v obilnejši meri deli zasluženje svoje sv. kervi, on požlahtni takorekoč vse njeno čuvstvo in vse njene pobožne vaje. Svoje veselje ima nad tem, da vedno bolj okrašuje tempelj sv. Duha, da vedno bolj razširja svoje kraljestvo, „ki je v nas“ (Luk, 17, 21). Pri opazovanju vsega tega pojo angelji slavospeve Gospodu, ki tako radodarno razliva zaklade svoje ljubezni na pravične duše.

Blager spovednikom, ki so služabniki, orodje in sredniki letih božjih milosti. Prav imajo sv. cerkveni učeni, ki imenujejo mašnika družega Kristusa, Odrešenika sveta.

Srečne, da, presrečne so tudi pobožne duše, ki prejmejo večkrat zakrament sv. pokore in ki se vsakokrat vredno pripravijo na sv. odvezo, ne samo zato, da bi bile potem bolj mirne, temuč posebno zato, da bi se vdeležile vseh milosti, ki smo jih ravnokar omenili, in da bi vedno bolj dopadale božjemu Odrešeniku.

Kaj pa naj rečemo o tistih, ki rabijo v obžalovanja vredni prevari samega sebe sv. spoved samo zato, da — iščejo sami sebe —, ki imajo le sami sebe pred očmi ter edino to željo, da bi nase obernili pozornost bližnjih, ki pazijo natančno, koliko se mudi spovednik z njimi, in ki ga zapustijo, če je nekoliko varčnejši sè svojim časom, ali pa se dotakne pravih ran njih duše.

Kaj naj rečemo o tistih, ki sicer pogostokrat prejmejo zakrament sv. pokore, pa le iz gole navade, da se znebijo sitnega opravila — leti se ne bodo nikedar poboljšali, do konca bodo v starih grehah živeli.

Kljub temu pa ostane venderle še res, da prinaša pogosta spoved obilen sad, če jo le s potrebno pripravo opravljamo.

Sv. odvezo moramo sprejeti v duhu vere, polni zaupanja, ponižno, skesano in polni ljubezni, z odkritoserčno željo, v čednosti bolj in bolj napredovati.

3. Spraševanje vesti pred spovedjo.

Ni se treba dolgo napanjati — pravi sv. Frančišek Salezij, če se ne more kedo več spomniti pregreškov, ki bi se jih spovedal; zakaj težko je misliti, da bi ne zapazil hitro znatnega pregreška

in se ga ne spomnil tisti, ki pogostokrat hodi k spovedi. Tudi tako natančni ne smemo biti, da bi se spovedovali vseh najmanjših prestopkov. O tem se lahko zмениš z božjim Odrešenikom, keder take majhine nepopolnosti na sebi zapaziš: če storiš kaj poniževalnega, pobožen zdihljej — že zadostuje. Sploh se moramo naučiti take majhine nepopolnosti možato prenašati, ker se jih ne moremo nikedar čisto znebiti; zakaj lete so žalostni plodovi naše po prvem grehu popačene nature: n. pr., to ali ono, kar nas spravi v slabovoljo ali majhino nejevoljo i. t. d. Takim nepopolnostim ostanemo pač podverženi, dokler živimo. To niso grehi, temuč gole neprijetnosti. Predolgo spraševanje vesti vtrudi duha in ohladi serce. Žal, da jih je mnogo, ki predolgo vest izprašujejo, ter se preveč vtopijo v posameznosti, na poglobitno pa premalo pazijo, da bi namreč svojo voljo nagnili k pravemu kesanju in terdnemu sklepu in svoje serce pripravili za sv. odvezo.

Ne zamenjaj pri spovedi neprostovoljnih občutljejev z grehi; zakaj če rečeš: „spovem se, da sem imel dva dni sem hude skušnjave k jezi, pa nisem privolil,“ s tem naštevaš svoje čednosti namesto svojih grehov.

Ne obtožuj se pri spovedi ničesar nepotrebnega, kar jih mnogo stori: „nisem Boga tako ljubil, kaker bi ga moral, nisem tako pobožno molil, kaker bi imel“ i. t. d. S tem nisi nič tacega povedal, da bi olajšal spovedniku spoznati tvoje dušno stanje. Najbolj popolne duše na zemlji bi mogle ravno to reči, da, celosvetniki v nebesih.

Preidimo od teh občnih opazek k pravemu poduku o spraševanju vesti.

Ker pred vsem potrebujemo razsvetljenja sv. Duha, da moremo jasno pregledati svojo notranjost, svoje pregreške, njih velikost in korenine, je najprej treba sv. Duha razsvetljenja prositi.

Gotovo je potrebno, da porabimo za spraševanje vesti nekaj časa, vendar ne preveč. Vest moramo začeti spraševati z jasno glavo, ne z naglico, ne z nemirom in boječnostjo, zakaj spoved ni zato, da bi zmešala našo vest, temuč, da bi nam podelila pravi mir.

Dobe se res pomilovanja vredne duše, ki porabijo ves čas pred spovedjo v to, da boječe iščejo vseh pregreškov in jih zopet iščejo, pri tem pa popolnoma pozabijo misliti na kesanje, na terden sklep in na veliko dobroto, ki jo prejmemo sè sv. odvezo.

Tedaj pogumno in mirno porabi za spraševanje vesti odločen čas in sledeče prevdari:

1.) Prostovoljno in s premislekom storjene pregreške.

2.) Pregreške, ki smo bili zaradi njih že večkrat posvarjeni, in ki nam jih milost božja najbolj očita.

3.) Tiste napake, ki so bližajemu v spotiko ali morda neprijetne.

4.) Tiste, ki so najbolj pripravne, pehniti nas v stare grehe.

5.) Take pregreške, ki imajo svojo korenino v tem ker nismo odločni darovati Bogu to, kar v našem stanu od nas zahteva.

6.) Slednjič prevdari napake, ki so same na sebi nepomenljive, vendar pa spominjajo na kako staro strast, ketere ostanki ali nasledki so.

Druge pregreške pa prepusti božjemu vsmiljenju ter se jih kar v obče obtoži.

4. Kakšno mora biti naše kesanje pri spovedi iz pobožnosti ?

Po spraševanju vesti moraš obuditi serčno kesanje nad grehi, ki se jih boš obtožil in moraš terdno skleniti, da se poboljšaš. To je ravno poglavitno pri vsaki spovedi, tukaj je studenec vseh milosti.

1.) Praviš morda : rad bi se serčno skesal, pa se ne morem. Sv. Frančišek Sal. ti odgovarja : To je pri Bogu že veliko vredno, da se želiš skesati, zakaj, glej, ker želiš imeti kesanje, ga že imaš. Lehko, da ga ne občutiš, ali tudi ognja, ki tli pod pepelom, ne vidiš in ne občutiš ; ali boš morda zato terdil, da ga ni ?

Poglavitno pri kesanju, pravi p. Quadrupani, je to, da se nam storjeni grehi studijo, in da terdno sklenemo za naprej se jih na vso moč varovati.

Solze, zdihoavanje, serčna žalost, vse to tedaj ni neobhodno potrebno za pravo kesanje. Ne vznemirjaj se torej, če ne občutiš kesanja. Če ti Bog ne da občutiti kesanja, boš se svojo vbogljivostjo zaslužil, da boš dobro spoved opravil. Ponižno torej veruj, pogumno slušaj, in dvojno plačilo ti ne odide. Ne sili se preveč, da bi obudil žalost nad svojimi grehi. S tem vtrudiš in zbegaš svojega duha ; mariveč glej, da boš notri prav miren ; poln ljubezni reci svojemu Gospodu in Bogu, da iz serca želiš, da bi ga ne bil nikedar razžalil, in da ga ne boš s pomočjo njegove milosti nikedar več. To je pravo kesanje, ki ga moraš obuditi ; da ti bo pa to mogoče, pobožno premišljuj in goreče prosi Boga, ki je delivec vseh milosti, tudi kesanja.

2.) Tožiš, da si vedno enak, da nimaš koristi od pogostih

spovedi. — Ravno to terdiš brez dvojbe o pogostem sv. obhajilu? — Odkod pa veš, da si zmirom enak, in da ti ne koristi pogosta spoved in pogosto sv. obhajilo? Meniš, da smeš ti leto presojati? kaj ni to spovednikova stvar, ki ti ven ler pravi, da naj ti to ne dela nepotrebnih skerbi? Ali je to morda že dokaz, da sta spoved in pogosto sv. obhajilo zate brez koristi, ker je ti ne zapažiš in ne občutiš, — da, zraven se čutiš še nepotolaženega in zapuščenega? Kaj še! vedi mariveč, da delajo sv. zakramenti večkrat tako na skrit način v nas, da to zelo vajeno oko komaj zapazi; zakaj milost božja ne dela kar na enkrat očitno, temuč polagoma se še le pokaže njeno delo. — Zraven tega ne smemo soditi koristiti po samem napredovanju v čednostih; zakaj, da le ne padamo in ne nazadujemo, smo že mnogo pridobili. Ali ni velika milost živeti brez smertnega greha? Zdravila, dragi moj, ki zabranijo bolezen, so gotovo tolike vrednosti, kaker tista, ki krepijo zdravje.

Sicer se nam pa kaže blagodejna moč kesanja in terdnega skl-pa tudi iz tega, da nam v sto grešnih priložnostih morda komaj štiri do petkrat spoderči. Ke bi se pa bili vdali nemarnosti in lenobi, ke bi opravljali menjkrat spoved, bi padli skoraj pri vsaki.

Ne smemo torej misliti, da nimamo pravega kesanja, če se moramo obtoževati pri vsaki spovedi enega in tistega. Trudi se storiti, kar ti je mogoče, da se tako pripravljen bližaš sv. zakramentom, in prepričan bodi, da boš imel obilno koristi od pogostega prejemanja sv. zakramentov. (Rodrigues).

Kako kes obuditi ?

„Vprašaš, kaj ti je storiti, da bi mogel hitro obuditi pravo kesanje; odgovarjam, da zato ni treba skoraj nič časa, ker ti ni treba drugega storiti, kaker v duhu ponižno in skesano pasti na kolena pred Bogom, ki si ga razžalil.“ (Frančišek Sal.) —

Dokler imamo živo vero, dokler nas prešinja misel, kaj je Bog, kaj on zasluži, kakšna nehvaležnost je to, če ga po toliko nam skazanih dobrotah zopet žalimo, kako zelo nam škoduje greh, kakšne kazni smo zaslužili, dokler živi in gori v našem sercu želja, vedno bolj dopadati božjemu Odrešeniku, — bo kar samo od sebe prišlo kesanje tudi nad odpustljivimi grehi.

Pa jaz nisem tako srečen, da bi vse to imel in občutil v svojem sercu! Kaj mi je storiti?

Prosi goreče in ponižno za to milost; skušaj si jo zaslužiti!

s takimi dobrimi deli, ki jih nisi dolžan opravljati; preišluj večkrat mej molitvijo, zlasti mej pripravo za spoved, tiste resnice, ki prav posebno nagibajo našo dušo, Boga nič več ne razžaliti; imej pred očmi božjega Odrešenika, kako potert in žalosten moli na Oljiski gori, ali na križu visečega, verzi se mu pred noge in misli: to je morda moja zadnja spoved. (Dalje prih.)

Življenje sv. očeta Frančiška, sestavljeno v 13. stoletju.

(Dalje.)

XII.

Njegova ostrost do samega sebe.

Akoravno je pa bil sv. oče Frančišek jako miloserčen do drugih, sam proti sebi je bil jako oster in hud. Sam sebi je bil kaker zaničljiva posoda, ne obtežen z nobenim strahom ali skerbjo za svoje telo. Kuhanih jedi si je komaj ali jako redko pripuščal, in še takrat je vanje mešal pepela ali pa s merzlo vodo kvaril okus zabele. Keder so ga povabili mogočni tega sveta, ki so ga jako častili, je on, sledeč sv. evangelij, pokusil nekoliko mesa, drugo pa, kar se je zdelo, kaker bi jedel, je z roko k ustam približano, zato da ne bi opazili, kaj dela, dolu spustil v naročje. Kaj naj rečem o pijači vina, keder si on ni privoščil dovolj vode niti v najhujši žeji? Govoril je, da ni mogoče zadoščevati potrebi in ne vstrezati poželenju. Keder ga je vlekla želja, kaker je navadno, da bi kaj jedel, si je komaj dovolil tisto jesti, potem se je pa bal, da se ne bi bila prekanjeno primešala grešna naslada. Kjer so ga sprejemali pod streho, ni dopuščal, da bi se njegovo ležišče pokrivalo z blazinami ali odejami, temuč gola tla, le tunika je bila vmes, so sprejela gole ude, keder je dovolil dobroto spanja svojemu telesu. Večkrat je sedel in ne drugači položen spal, ter za blazino imel les ali kamen. Ker, odkar se je bil spreobrnil, ni hotel ležati na perju, niti imeti pernice za zglavje, bodisi da je bil bolan ali da je pri drugih bil čez noč. Nigdar ni prizanesel telesu, ampak kaker tuje ga je izpostavljajl vsemu delu in trudu duhovne vaje. Mož, poln duha božjega, je bil pripravljen terpeti vsako stisko na duši in martro na telesu, samo da se je zveršila v njem volja božja.

Njegovo stanovitno napredovanje.

Delal je ročna dela in nigdar časa tratil. Zmirom nov je zmirom postajal pripravniši za čednostne vaje. Imel je za veliko-zgubo ne delati dobro, in ne zmirom napredovati mu je bilo nazaj iti. Za nepopravno školo je imel brezkoristno pustiti poteči naj manjši čas, ker zvesti služabnik božji si more zmirom tudi v kratkem času v kaki krepostni vaji zaslužiti neskončno slavo glede na večnost. Zato, kaker prejde ura časa, tako tudi zasluga, katero bi bil imel pridobiti v tistem času.

XIII.

Vojska skušnjave.

Ako ga je kakšenkrat, kaker se godi, kaka mesena skušnjava napadla, se je po zimi vergel v jamo polno ledu, ali se pa terdo bičal ali se po ternju in koprivah toliko časa valjal, dokler je s kaznijo telesa pogasil poželenje mesa.

Kaker nekedaj blaženemu Jobu pridejo tudi svetim možem kedaj močne skušnjave, po katerih naj bi se očiščevali in si veliko slavo služili, ter tako dostali skušnjo svoje kreposti moško se bojevaje ter stanovitno vzderževaje. To se jasno kaže tudi v sv. Frančišku, kateri je prestal mnoge in težke napade hudobe. Po meri kreposti se namreč plačajo boji skušenim borivcem. Niti ne pridejo težki boji skušnjav, ako ne tje, kjer je popolna krepost.

Neko noč je hudoba služabnika božjega, ko je molil, trikrat poklicala: „Frančišek, Frančišek, Frančišek!“ Ko ji je služabnik božji odgovoril: „Kaj hočeš?“ je rekla: „Bog odpusti vsacemu grešniku, ako se kesa; tistemu pa, kateri se z nepremišljenim zatajevanjem pokonča, nigdar ne odpusti“. Sveti mož je pa razumel, da bi ga hotla (hudoba) pripraviti od vneme pobožnosti v škodljivo lenobo.

Soglasje telesa z duhom.

Tako veliko je bilo soglasje telesa z duhom v svetniku božjem in taka pokorščina njegovega telesa, da, ko si je prizadeval pridobiti si vso svetost, se ono ne samo ni nič zoperstavljal, temuč se trudilo celo predtekati ga -- po besedah: „Žejaa je po tebi moja duša, kako pogostoma je žejno moje meso po tebi (Ps. 62, 2); stanovitnost namreč podverženja je storila, da je bilo zadovoljno;

ter po vednem nagnjenju dospelo do sedeža tako imenitne kreposti, ker, kaker se pravi, navada se večkrat spremeni na neki način, v natoro.

Kedaj je služabnik božji ?

Neko noč je poklical k sebi v hiši vse brate ter jim rekel: „Prosil sem Gospoda, da bi mi razodel, kedaj sem njegov služabnik, ker nič družega toliko ne želim kaker biti njegov hlapec. On pa, predober, mi je odgovoril: „Vedi, da si moj hlapec, keder sveto misliš, govoriš in delaš“. Torej, ko boste videli, da nič tega ne delam, takrat me ne imejte za Kristusovega hlapca“.

(Dalje pr.)

P. Oton Einspieler. †

Zadnji zvezek „Cvetja“ se je ravno tiskal, ko nas je žadela nepričakovana bitka zguba. Naš dobri pater O t o n, poslednje mesce v drugič vikarij našega samostana, nas je 19. dan mesca decembra 1901 neprevidoma zapustil, preselivši se v svojo večno domovino.

Ko smo pred 22 leti razposlali povabilo k naročevanju na „Cvetje“, je bil J a n e z E i n s p i e l e r, tedaj bogoslovec v Inzbruku, eden naših prvih naročnikov. Čez nekaj mescev smo zvedeli, da je vstopil v našem nazareškem samostanu v novicijat; preoblečen je bil 22. avgusta 1880. Morebiti se nismo motili, ko smo mislili, da ga je k temu koliker toliko spodbudilo „Cvetje“; toliko je gotovo, da ga je ves čas svojega redovnega življenja jako rad bral, — in že zato mu bodi v teh versticah postavljen majhin spominik.

Rojen je bil blagi rajnik 10. aprilja 1859 v Svečah v Rožni Dolini na Koroškem. Njegovo rodovino smemo po pravici imenovati najodličnišo mej koroškimi Slovenci. Ni mu bilo treba kaker le po domačih zgledih se ravnati, da je bil dober Slovenec in pobožen duhovnik. Preprosto pobožnost in terdno versko prepričanje, ki se ga je navzel v domači hiši od ljube matere in očeta, kaker tudi drugih domačih, je v resnici stanovitno ohranil do

konca življenja. Posebno ga je odlikovalo češčenje blažene device Marije in ljubezen do reda svetega serafinskega očeta. Ta ljubezen združena z ljubeznijo do slovenske domovine in domače redovne okrajine ga je navduševala zlasti pri njegovi poglavitni delavnosti, ki je bila odgoja in podučevanje naše redovne mladine. Berž ko je namreč doveršil leta 1884 svoje bogoslovske študije, je bil poslan v tukajšni samostan, da se pripravi za lektorja na domačem učilišču. Učil je najprej veronauk in filozofsko propedeutiko, pozneje več let tudi zgodovino in nemščino. Nekoliko let je bil tudi duhovni voditelj klerikom, ki so mu bili vse skozi hvaležno vdani. Razen tega je skoraj vsako nedeljo kje v goriški okolici pridigal, semtertja tudi v oddaljenih krajih. Če je moral brez pridige doma maševati, mu je bilo, kaker ne bi bila nedelja. Drugači se je kaj malo mudil zunaj po svetu. Po enkrat na leto je šel navadno za kak dan pogledat na Koroško; zlasti pa ni opustil vsakoletne božje poti k Materi božji na Brezje, kamor so ob enem prišli navadno tudi njegovi domači s Koroškega.

Za svoje poslovanje v cerkvi in šoli se je vestno pripravljaj. Knjige so mu bile vedno ljube prijateljice; kar se izda za dobre knjige in časopise, to se mu ni zdelo zapravljeno ali zaverženo. Zlasti ascetičnih, vzgojeslovnih in pomožnih učnih knjig se je ščasoma obilo nabralo v njegovi celici. Še posebno je želel, da bi bile v samostanu, koliker le mogoče, vse knjige, ki se tičejo svetega očeta Frančiška in njegovega reda. Kakšno je bilo potemtakem njegovo življenje, si ni težko misliti. Delavno, vendar mirno in zadovoljno, v resnici redovno življenje. Po časteh in predstojništvih ni hrepenel. Ko mu je bilo rečeno, da bi ga vtegnili predstaviti na Sveto goro, je bil sicer vesel, da bi mogel biti pri tako slovečem Marijinem svetišču, vendar bi se bil od šole pač le težko ločil.

Človek bi mislil, da tako delavno in vendar mirno in zadovoljno življenje ni v nevarnosti, da bi se vtergalo pred časom. In vendar je tako. Dan na dan skoraj nepretergoma sedeti ali v šoli, ali v spovednici, ali v celici pri branju in pisanju, to ni kaj vgodno za človeka, ki mu je Bog dal noge, da hodi, ki potrebuje torej gibanja in čistega, prostega zraka. V resnici je, dasiravno močnega telesa in na videz krepkega zdravja, p. Oton poslednji čas vendar menda slutil neko nevarnost. Kakih 14 dni pred smertjo je izrazil svojemu sosedu prav odločno željo, da ga ne bi zagrebali v ilovico goriškega pokopališča, temuč na Sveti

gori naj bi ga pokopali, kjer bi se ga mej mnogimi romarji vender morda spominjal kedo tudi v molitvi. V sredo, 18. decembra je tožil pri kosilu ravno tistemu sosedu, da je imel slabo noč — res je bila viharna — in nič spanja. Vže prejšnji večer ga je kaker je pravil, po večerji, ko je še nekoliko posedel v refektorju, tako zbolelo v telesu, da bi bil skoraj zakričal, vender se je premagal in tega ni storil. Po kosilu je šel v mesto spovedavat vsmiljene sestre, kar bi bil imel nadaljevati drugo jutro. Malo dni poprej mu je bila vmerla na Koroškem telesna sestra, Neža poročena Mačič; v zadnjem zvezku smo jo po njegovi prošnji priporočili v molitev, kar je bilo pri drugem popravljanju ravno še mogoče. Drugo jutro je imela biti zanjo peta maša. On bi jo bil sam hotel peti, da ni imel iti spovedavat. Vsmiljenkam je vender popoldne posebno priporočal, naj zanj darujejo sveto obhajilo, ker se čuti slabega. Ena od njih, je dejal pri večerji, da mu je rekla, da je pač hudo prehlajenje; sosed je menil, da se pripravlja morda kaka influenza. In tako smo šli k počitku, ne da bi bil kedo mislil na kako nevarnost. — Zjutraj o polu petih pride, kaker po navadi, brat zakristan budit. Terka, ali ni odgovora. Vstopi. Nič se ne gane. Prižge luč — in patra vidi v postelji kaker mertvega. Berž pokliče bližnje sosede. Telo je bilo popolnoma gorko. Ni se moglo vedeti za gotovo, ali je že mertvo. In ker se je malo dni prej bralo v nekem zdravniškem spisu, da duša še ne gre iz telesa s poslednjem zdihljejem, se je pogojno in na kratko opravilo pomaziljenje se svetim oljem. Življenje zbuditi v ranjcem pa nato že ni bilo več mogoče. Lahko si je misliti, s kakimi občutki se je ta dan sveta maša za njegovo sestro in drugi dan za njega samega skoraj bi rekli bolj jokala kaker pela.

Tako nagla in nepričakovana smert mladega, krepkega moža je naredila globok vtisek pri vseh znancih. Pogreb je bil v soboto 21. decembra ob osmi uri zjutraj. Vdeležilo se ga je obilo goriške in okoliške duhovščine. S Koroškega sta prišla dva gospoda župnika Einspielerja, brat rajnega Andrej in bratranec Gregor, ki sta spremila truplo tudi na Sveto goro. Po lepi stari navadi so peljali merliča iz naše cerkve v župno cerkev svetega Ignacija; po poti so domači pevci, večinoma kleriki, ginjaivo peli „Miserere“; v cerkvi je župna duhovščina opravila pogrebne molitve, in od tam zopet nazaj skozi mesto vodila spreved, prečastiti gospod župnik sam celo do meje solkanske, do koder je naša samostanska družina spremila ranjcega. Tam sta po ve-

liki prijaznosti že čakala častita solkanska duhovnika, ki sta spremila merliča do pod Svete gore, prečastiti in dobri gospod solkanski župnik pa, ko svojega posebnega prijatelja, skupaj z enim naših mlajših patrov prav na Sveto goro. Gori je pri cerkvenih vratih tamkajšna redovna družina čakala našega mertvega brata. Na velikem oltarju so bile sveče prižgane. Ginljiv pogled vstopajočim! Marija sama je v svoji kronani podobi sprejela tako rekoč svojega častivca, njega, ki jo je v življenju tako ljubil, ki je tako želel pri njenem slavnem svetišču skleniti svoj tek, ali vsaj tam najti svoj poslednji počitek. —

Počivaj torej v miru, dobri, dragi brat, ki si nas tako brez slovesa, tako nenadoma zapustil; naj ti sveti večna luč v boljši domovini! Nas pa, ki smo žalostni ostali za tebo, ne pozabi pred tronom vsegamogočnega, vsmiljenega Boga; izprosi nam in vsi mili naši serafinski okrajini božji obilni blagoslov; izprosi njegovo posebno milost zlasti samostanoma, ki sta ti bila naj bolj pri srcu, izprosi jo ljubi redovni mladini, ki si se trudil za njo vsa leta z očetovsko ljubeznijo. Bog ti poplačaj z obilim, večnim plačilom!

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: č. p. O t o n E i n s p i e l e r, mašnik 1. reda sv. Frančiška, † 19. decembra 1901 pri nas; br. R o k F r a s s, samostanski tretjerednik, † 1. jan. 1902 v Mariboru; tretjerednik č e r n i š k e skupščine Martin (Jožef) Remec z Raven; tretjerednica k o b l j e g l a v s k e skupščine: Ana (Marija Frančiška) Metljak iz Volčjigrada; tretjerednice g o r i š k e skupščine: Marijana (Elizabeta) Cej iz Ravnice, Marija (Rozalija) Ostrožnik iz Tribuše, Marije (Elizabeta Terezija) Krajnik od Sv. Lucije. O tej poslednji piše prečastiti gospod župnik: „14. prosinca ob eni po polnoči je naglo vmerla tretjerednica vdova M. K. Če tudi je naglo vmerla, vender ni vmerla nepripravljena, saj je bila na smert vedno pripravljena. Verla kerščanska žena, vzorna mati in gospodinja je bila. Rada in z veliko ljubeznijo je na strani stala bolnikom in vmirajočim v vasi. kaker prava vsmiljena sestra. Službo, ki jo je ona skazovala bolnikom skozi mnogo let, ji je Bog povrnil s tem, da jo je tako naglo k sebi poklical, da take službe zase ni potrebovala. Zgodilo se je z njo, kaker beremo v sv. evangelju: „O polnoči je nastal šum, glejte, ženin prihaja, pojdite mu naproti.“ Kes, šum je nastal, ko je zaklicala: „Kristus, pomagaj ti meni, sprejmi mojo dušico!“ Na ta klic so domači vstali in šli gledat, kaj ji je; prihiteli so tudi sosedje iz bližnjih hiš; šum je nastal in v tem šumu je ženin duš odpeljal njeno dušo v svoje kraljestvo. Smert je ni našla speče, ampak čujočo; pisala je dolgo pismo svoji hčeri križni sestri Venerandi v Gorico

(corso Francesco Giuseppe 55). Ko je bilo pismo spisano, se je vlegla in berž nato je sledila smert. Rajna je bila namenjena drugi dan iti k sveti maši in k sv. obhajilu.“

Dalje se priporočajo prečastiti monsinjor Ivan Abram, kanonik v Gorici, v svoji boleznii in visoki starosti; P. Č. na Koroškem za zdravje in lažjo službo; Antonija Fajdiga za ozdravljenje bolnih nog; Jožefa Otoničar za pomoč v časnih potrebah; Fr. M. A. v Š. priporoča sebe in svojo mater za poterpežljivost in vdanost v voljo božjo; neka tretjerednica svojo družino za večomejsebojno ljubezen in mir, zlasti pa nekega grešnika, da bi mu Bog na prošnjo Marijino podelil spoznanje in poboljšanje življenja njemu in celi družini v prid; neka tretjerednica za pomoč v dušnih britkosti, da bi mogla vredno prejemati sveto obhajilo, za stanovitnost do konca in srečno smert, priporoča tudi svojega očeta in svojega spovednika; neka oseba za zdravje, če je božja volja; neki mladenič, ki že mnogo let ni bil pri spovedi, da bi ga Bog spreobernal; M. O. za ljubo zdravje in notranji mir, priporoča tudi svojo sestro in brata, ki sta pijanosti in še drugim pregreham vdana, da bi se spreobernala in da bi se pri hiši na bolje obrnilo in bi bili vsaj otroci obvarovani škode na duši in na telesu; J. R. tretjerednik, priporoča sebe in vso svojo hišo za Božji blagoslov, zlasti svojo ženo in otroke, tudi domače dušne pastirje in celo župnijo, da bi se v njej razširila prava pobožnost in ljubezen do Jezusa in da bi se povečalo število verlih tretjerednikov; neka družina v libušenski duhovniji; neka bolna tretjerednica; neka oseba v predstojništvu tretjega reda, da bi zadobila dušni mir; neki tretjerednik iz Kopra v dušni potrebi; neka tretjerednica iz Šmarja za spreobernjenje moža; tretjerednica B. Roza iz Gr. (Ogersko) za spreobernjenje svojega očeta in brata; M. M. iz Škal za dar sv. Duha in stanovitnost v dobrem, priporoča tudi svojega očeta za milost spreobernjenja; iz Št. Janža na P. neki mož in žena za dar poterpežljivosti, ljubezni, ter da bi mogla kmalu dolgove poplačati; neka sestra priporoča svojega brata, da bi se poboljšal; N. N. za voljno prenašanje nadlog in premaganje skušnjav; iz Šostanja priporoča tretjerednica svojega očeta, da bi prišli na pravo pot, in neki poseben dober namen; neka tretjerednica iz Dornberga za spreobernjenje moža, za dar svete vere in za hišni mir; dve osebi priporočate v molitev svoje družine; tretjerednica M. S. v V., da bi ji Bog dal skušnjave premagati in bi bila še nadalje obaravana stisek in britkosti; neka tretjerednica iz Tolmina, da bi ji hudo bolna noga ozdravela, ali vsaj bolečine se polajšale; neka dekle da bi dobila dobro službo, če je božja volja, priporoča tudi svoje brate in sestre in celo žlahto; neka oseba svojega svaka za spreobernjenje; M. N. z Dobrove svoja dva sinova, dijaka, da bi srečno doveršila svoje študije, da bi ju ljubi Bog ohranil v sveti veri in bi se posvetila duhovskemu stanu¹); nekedo, ki so ga obiskale

¹ Stroškov ni nikakešnih.

hude britkosti, prosi za pomoč molitve, zlasti bi bil neizrekljivo hvaležen za tridnevno k presv. Seren Jezusovemu in Marijinemu, sv. Jožefu in sv. Antonu Padovanskemu v njegov namen.

Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo: M. T. H. in več njenih tovarišic, tovarniških delavk v Ljubljani za vslišanje v neki važni tovarniški zadevi; tr. M. P. v C. za več prejetih milosti, zlasti za božjo pomoč v hudih britkosti dušnih in telesnih, M. Š. v Ž. za ozdravljenje; G. Š. v M. za ozdravljenje telesnega poškodovanja vsled pretežkega vzdigovanja; M. K. v V. za večkratno pomoč v raznih potrebah; neka tretjerednica z Vidma na Štajerskem za ozdravljenje; Fr. Medved v Gorici se zahvaljuje sv. Antonu Padovanskemu, da je našel, ko je njemu na čast opravil majhino pobožnost, službo, kaker si jo je želel, in so se tudi druge njegove okoliščine na boljše obrnile; M. G. za večkratno vslišanje; N. S. od Sv. Andraža v Slov. goricah za večkratno vslišanje, posebno pa za ozdravljenje neke deklice, ki je bila začela po malem okrefovati, potem pa se ji je bolezen tako močno povernila, da ni bilo več upanja, pa je vendar po devetdnevnici na čast presvetima sercema Jezusovemu in Marijinemu zopet ozdravela, tako da je zdaj popolnoma zdrava; Marija Stergar iz Volč za ozdravljenje nevarno obolelega očeta majhinega otroka, ki že nima več matere, tudi da je sama bila rešena v večkratnih napadih bolezni in obaravana velike časne škode in stiske, ki ji je pretila; več oseb od tam, da je pri volitvi starešinstva zmagala katoliška stranka; neka tretjerednica iz Metlike za ozdravljenje, ko je bila nevarno zbolela; A. R., tretjerednica, za zdravje svoje in svoje hčere in za trikratno pomoč v veliki smertni nevarnosti; Fr. L., tretjerednik iz Verhpolja, za ozdravljenje obolelega dečka in najdenje neke zgubljenе reči; neka osebe za ozdravljenje bolezni na nogi; J. A. od Sv. Štefana pri Kanalu priporoča molitev za duše v vica, po kateri je bil preteklo leto ohranjen vseh nesreč.

Čislanim dopisnikom

se zahvalujemo za poslane spise, tudi za tiste, ki niso namenjeni ali, vsaj v celoti, ne primerni za priobčenje. Ozirali se bomo nanje in ravnali se po njih, koliker se nam bo zdelo za naš namen prav in koristno. Naznanjenim željam bomo skušali z božjo pomočjo tudi vstreči, ako bo mogoče. Poslane molitve k Materi božji za zdaj ne moremo dati natisniti, ker bi bilo treba posebnega poterjenja. Sploh pa mislimo, da je zadosti raznih molitev natisnjenih v molitvenih knjigah, celo takih, ki so v Rimu poterjene in z odpustki obdarjene. Ako ima pa kdo kako posebno prošnjo do Boga, naj jo le kar se svojimi besedami pove ali tudi le se svojimi mislimi in željami.

---

sicer današnja izreka „prijatêw“ ne bila mogoča. Skoraj ne moremo drugači misliti, kaker da se je že v 16. stoletju večinoma govorilo „prijatelj, v 18. je to prešlo v „prijatêw“. Pervi dokaz te izreke imamo menda iz leta 1770 v Gorjupovi knjigi „Zirkounu leitu“, kjer stoji na str. 403: „perjateu“.

Pervotna oblika je sicer res prijatelj, ali s tisto pravico, po kateri so v štokavščini dobili iz singulara tudi množveni padeži svoj *l*, so smeli v kajkavščini in pri nas vzeti edinstveni iz plurala terdi *l*. In ker je dandanašnji oblika prijatelj (izgov. prijatêw) edina v rabi mej našim ljudstvom, zato je pri nas tudi edina domača, edina sploh opravičena. V nadaljnjih padežih pa seveda ne smemo pisati, kaker ljudstvo zdaj tudi večinoma izgovarja: „prijatla, prijatlu“ itd., temuč: „prijatela, prijatelju“, prav kaker ne pišemo: „vidla, vidlo“, temuč po stariši, etimologiji primerni izreki: „videla, videlo“ t. j. vi'dêla, vi'dêlô. Za nas je namreč *e* v tem in onem primeru isti, dasiravno je nastal različno.

Kaker „prijatelj“, tako bi se izgovarjale seveda tudi druge besede na -telj, ke bi se bile pri nas ohranile v domačem govorjenju iz tistega časa kaker ta; kaker „prijatêw, prijatêla“, tako tudi: „učitêw, učitêla, pisatêw, pisatêla, ravnatêw, ravnatêla“ itd. Ali kar imamo zdaj takih besed, so vse prišle še le poslednja leta po knjigah in časopisih iz hervaščine in drugih sorodnih jezikov mej naše ljudstvo; zato je natorno, da se pišejo in govore z *lj*. Pred 12 leti (IX. 6) sem želel, da naj bi se torej v takih primerih tudi *e* pred *lj* ohranil čist, kaker je v hervaščini. Ali Slovenci se ne menijo za moje želje; izreka „učitêlj, pisatêlj, ravnatêlj“ je blizu splošna. Zakrivil jo je seveda zlasti naš pomajkljivi pravopis, ki ne razločuje polglasnika od kratkega čistega *e*. Ljudje so brali telj kaker v „škratelj“, tako v „pisatelj“, in ni čudo, da so začeli tudi sklanjati kaker „škrateljna“, tako tudi „pisateljna“ itd. Da tako ne gre, to je zdaj pač vsem nekoliko slovstveno izobraženim znano; reakcija je tudi že nastopila, seveda gre čez pravo mejo, kaker sploh vsaka reakcija.

Kako naj torej vkrenemo, da bo, kolikor mogoče, prav na vse strani? Najprej bodi priznano, da se sme vender le -telj v pisatelj z neko pravico blizu tako izgovarjati kaker -telj v škratelj, namreč ko polglasnik. Če daje namreč póstelja: póstejlja, póstêlja; znameuje: známejnje, známênje, mora celo dosledno dati pisatelj: pisatejlj, pisatêlj; pisátelja: pisátejlja, pisátêlja. Vender se ta polglasnik ne sme identificirati sè starim polglasnikom, kaker ga imamo v primerih kaker so kašvelj, kørcevlj, štørcevlj itd. V preprosti izreki se dandanašnji sicer tudi novi polglasniki iz neposlednjih zlogov radi zgubljajo, mladê'ničû dèvi'ca vé'rûje se sliši kaker: mladê'nêû dvíca vé'rje; tako se izgovarja tudi zna'mênje ko zna'mnje, póstêlja ko póstlja, tako bi se dosledno torej tudi pisa'têlja ko pisa'tlja. Ali v izobraženišem govorjenju se po pravici deržimo stariše izreke, ki novih polglasnikov ne izpušča, pač pa starega. Prav bodi torej pisatêlja, ne pa tudi škratêlja, ravno tako ne apostelja. Priznati moram, da mi ni znano, od kod ima Pleteršnik poslednjo obliko, niti na kaj

se opira Sket, ko piše v gorinaznanjeni poslednji izdaja Janežičeve slovnice str. 34: „Namesto *apostelj* — *aposteljna* govori in piši *apostelj* — *apostelja* ali *apostol* — *apostola*“. Mislim, da se ne motim, ako pravim, da naše ljudstvo nikjer ne govori a p o s t e l j a, temuč, ako odštejemo rezijanščino in prekmurščino, blizu povsod a p o s t e l j n a. Ali prof. Sket uči: „Krivo je govoriti in pisati: *krempelj* — *krempeljna*, *brencelj* — *brenceljna*, *tempelj* — *tempeljna*“. — Zakaj je krivo? Ali, ker je *n* iz nemščine? Če je vsa beseda iz nemščine, zakaj pa ravno *n* ne bi smel biti, ki nam vender ne dela nobene težave? Ali bomo res nadalje nudlje jeli in n a g l j e sadili? — ali pa naj morebiti sadimo le klince in jemo rezanico?

Sicer so morebiti *krempelji* komu pripravniši ko *krempeljni*, *brencelji* prijetniši ko *brenceljni*. Kjer ste obe obliki mej ljudstvom v navadi, more pisavec izvoliti tisto, ki mu bolje vgaja; če je pa le ena v rabi. kaker *nudeljni* in *nageljni*, je menda slovnica nima pravice preganjati, zlasti ji pa nikaker ne gre priporočati napake kaker je: *apostelja*. Saj tukaj vender očitno ni polglasnik izmej novih kaker v *póstelja*. Vže Megiser, leta 1592, piše *apostel* in govorilo se je tako brez dvojbe še mnogo prej. Dalmatin piše sicer *apostol*, *apostola*, ali ljudska oblika to pač ni bila, temuč le učena po latinski ali gerški posneta. To nam poterjuje mej drugim Kastelčeva pisava: *Apofstolnom* („Buq. S. Rosh.“ str. 27, 28,) ki je očitno domača oblika, pa po latinskem zgledu *z o* namestu *e* pred *l* pisana. Naša beseda *apostelj* je sprejeta iz nemščine, kaker blizu vse, ki se tičejo verstva: papež, škof itd., in je že v nemščini izgubila prvotni *o* izpred *l*, ter ga nadomestila s polglasnikom. To je torej stari polglasnik, ki bi se v nadaljnjih padežih zgubljal (prim. herv. št a g a l j, št a g l j a iz n. stadel ahd. stadul), da se ni pristavil deblu *n*. Zato ima kaker *nagelj* le *nageljna*, *nudelj* le *nudeljna*, tako tudi *apostelj*: *aposteljna*, ne *apostlja*, še menj seveda *apostelja*. Kaj je temu vzrok? Ni ga težko najti. Besede, iz nemščine sprejete, ki se navadno rabijo v množini, so sprejete v slovenščino iz nemške množine, in ta ima, če tudi ne vselej v kužni nemščini, pa vsaj v ljudskih narečjih *n* na koncu, torej „die Aposteln“: *aposteljni*, „die Knedeln“: *knedeljni*, „die Nageln“: *nageljni*, „die Nudeln“: *nudeljni*, „die Rämmeln“ (?): *rémeljni*, „die Spargeln“: *špargeljni* itd.

(Dalje prih.)

Naznanilo in prošnja.

Preteklo leto meseca junja ob času velike povodnji je šla A n a K o s, doma iz Vojnika, gobe nabirat. Od tedaj je ni nazaj do današnjega dne. Zasedovala se je že tudi od sodnijske strani, pa do zdaj zaman. Če bi še bila mej živimi, bi jo bilo lahko spoznati po obleki, katero je imela zelo preprosto, namreč zgornjo kitljo iz druka, predpasnik siv, barhataš jopič, sploh vse slabo in ponošeno. Postave je bila majhine, „bunjasta“, krivih nog, naprej nagnjenega života, valjastega govora, čez 50 let stara. Na vprašanje, čigava je, je odgovorila navadno: Voglova, od Lize, Mice sestra. Ako je še živa in je morebiti kje pri kateri obitelji, bi mogel morebiti kateri tretjerednik ali naročnik „Cvetja“ posredovati ter naznaniti podpisani, ki to uljudno prosi.

Liza Kos
posestnica, Arclin,
Vojnik pri Celju.